



REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost poslovanja politične stranke Gibanje Svoboda v letu 2022



SVOBODA!

2024

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.



REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost poslovanja politične stranke Gibanje Svoboda v letu 2022

Številka: 325-11/2023-18
Ljubljana, 3. julija 2024

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo pravilnosti poslovanja **politične stranke Gibanje Svoboda** v letu 2022.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti poslovanja politične stranke Gibanje Svoboda v letu 2022. Računsko sodišče je preverjalo skladnost poslovanja politične stranke Gibanje Svoboda z Zakonom o političnih strankah in Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja politične stranke Gibanje Svoboda v letu 2022 izreklo **pozitivno mnenje**.

Kazalo

1. Uvod	6
1.1 Predstavitev stranke Svoboda	6
1.2 Predstavitev revizije	9
2. Ugotovitve	11
2.1 Prihodki	11
2.1.1 Članarine	12
2.1.2 Prispevki za redno poslovanje stranke po ZPolS	12
2.2 Odhodki	15
2.2.1 Odhodki za redno poslovanje stranke po ZPolS	15
2.3 Premoženje stranke	17
2.4 Posojila in druge obveznosti stranke	17
3. Mnenje	19
4. Priporočila	20

1. Uvod

Izvedli smo revizijo pravilnosti poslovanja politične stranke Gibanje Svoboda (v nadaljevanju: stranka Svoboda) v letu 2022. Revizijo smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹, Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije² in Zakona o političnih strankah³ (v nadaljevanju: ZPolS). Sklep o izvedbi revizije⁴ je bil izdan 6. 9. 2023.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z ZPolS.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁵. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o pravilnosti poslovanja. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj za nastanek nepravilnosti. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Predstavitev stranke Svoboda

Stranka zelenih dejanj je bila ustanovljena na ustanovnem kongresu 8. 5. 2021 in je bila vpisana v register političnih strank pri Ministrstvu za notranje zadeve z odločbo št. 2153-6/2021/4 z dne 27. 5. 2021. Stranka zelenih dejanj se je 10. 2. 2022 z odločbo št. 2153-6/2021/11 preimenovala v stranko Gibanje Svoboda. Dne 11. 7. 2022 je bila z odločbo št. 2153-6/2021/18 vpisana pripojitve političnih strank Lista Marjana Šarca in Stranka Alenke Bratušek k stranki Svoboda, ki ima sedež na naslovu Slovenska cesta 56 v Ljubljani. Stranka Svoboda je imela v letu 2022 odprte naslednje transakcijske račune:

- za redno poslovanje št. SI56 1910 0001 0354 125 pri Deželni banki Slovenije, d.d. (v nadaljevanju: DBS) in SI56 6100 0000 7929 030 pri Delavski hranilnici d.d. Ljubljana (v nadaljevanju: DH) (v nadaljevanju: transakcijska računa za redno poslovanje);
- za volilno kampanjo za volitve poslancev v Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor) v letu 2022 št. SI56 1910 0001 0368 578 pri DBS;
- za referendumsko kampanjo o noveli Zakona o vladi v letu 2022⁶ št. SI56 1910 0001 0388 851 pri DBS;

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 103/07, 99/13 in 46/14.

⁴ Št. 325-11/2023/2.

⁵ Uradni list RS, št. 122/22.

⁶ Odlok o razpisu zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 134/22).

- za referendumsko kampanjo o noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi v letu 2022⁷ št. SI56 1910 0001 0388 948 pri DBS;
- za referendumsko kampanjo o noveli Zakona o Radioteleviziji Slovenija v letu 2022⁸ št. SI56 1910 0001 0389 045 pri DBS;
- za volilno kampanjo za volitve županov št. SI56 6100 0002 7570 172 pri DH in
- za volilno kampanjo za volitve v občinske svete št. SI56 6100 0002 7570 851 pri DH.

Do 25. 1. 2022 je veljal Statut Stranke zelenih dejanj – Z.DEJ, ki ga je Stranka zelenih dejanj sprejela na ustanovnem kongresu stranke 8. 5. 2021 (v nadaljevanju: statut Stranke zelenih dejanj), od 26. 1. 2022 dalje statut, ki ga je stranka Svoboda sprejela na kongresu Stranke zelenih dejanj⁹ 26. 1. 2022, od 27. 6. 2022 dalje statut, ki ga je stranka Svoboda sprejela na kongresu stranke 27. 6. 2022, ter od 12. 11. 2022 dalje statut, ki ga je stranka Svoboda sprejela na kongresu stranke 12. 11. 2022 (v nadaljevanju: statuti stranke Svoboda).

V skladu s statuti so bili v letu 2022 organi stranke¹⁰: kongres, svet stranke, izvršni odbor, nadzorni odbor, predsednik stranke, podpredsednik stranke¹¹ ter generalni sekretar¹². V skladu s statuti so lahko na lokalni ravni organizirane organizacijske enote, in sicer lokalni in regionalni odbori¹³.

Predsednika stranke, ki je izvršilni organ, izvoli in razrešuje kongres¹⁴.

Predsednik Stranke zelenih dejanj je bil do 25. 1. 2022 Jure Leben. Predsednik stranke Svoboda je bil od 26. 1. 2022 dr. Robert Golob.

Na dan 31. 12. 2022 je imela stranka Svoboda 6 redno zaposlenih za polni delovni čas; od tega je bil eden zaposlen za nedoločen in 5 za določen čas.

⁷ Odlok o razpisu zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah Zakona o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 134/22).

⁸ Odlok o razpisu zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 134/22).

⁹ Na omenjenem kongresu, ki ga je sklicala Stranka zelenih dejanj, se je med drugim sprejela sprememba imena Stranke zelenih dejanj v stranko Gibanje Svoboda.

¹⁰ 14. člen statuta Stranke zelenih dejanj, 14. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 26. 1. 2022, 16. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 27. 6. 2022, in 16. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 12. 11. 2022 dalje.

¹¹ 1 podpredsednik stranke do 25. 1. 2022 in največ 4 podpredsedniki od 26. 1. 2022 dalje.

¹² Od 27. 6. 2022 dalje.

¹³ 28. člen statuta Stranke zelenih dejanj, 28. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 26. 1. 2022, 28. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 27. 6. 2022, in 29. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 12. 11. 2022 dalje, ki še dodatno določa druge organizacijske oblike delovanja stranke, ki jih predpiše pravilnik, ki ga sprejme izvršni odbor.

¹⁴ 24. člen statuta Stranke zelenih dejanj, 24. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 26. 1. 2022, 26. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 27. 6. 2022, in 25. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 12. 11. 2022 dalje.

V skladu s prvim odstavkom 21. člena ZPolS lahko stranka Svoboda pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti:

- od članarin,
- od prispevkov fizičnih oseb,
- od prihodkov od premoženja in
- iz proračuna.

Na podlagi 10. člena Pravilnika o plačevanju članarine in drugih prispevkov¹⁵ (v nadaljevanju: pravilnik o plačevanju članarine in drugih prispevkov) je stranka Svoboda od 12. 2. 2022 pobirala članarino v znesku 50 EUR oziroma znižano članarino v znesku 10 EUR¹⁶ (v nadaljevanju: redna članarina). Na podlagi 9. člena pravilnika o plačevanju članarine in drugih prispevkov ter v povezavi s prilogo tega pravilnika je lahko stranka Svoboda od 12. 2. 2022 pobirala dodatno članarino v višini 1,5 % od bruto prihodka (mesečne plače) članov stranke, ki jih je na funkcijo, položaj ali delovno mesto predlagala stranka Svoboda. Na podlagi 6. člena novega Pravilnika o članarinah in drugih prispevkih stranke Gibanje Svoboda¹⁷ pa je lahko stranka Svoboda od 18. 8. 2022 pobirala dodatno članarino v višini 1,5 % od bruto mesečne plače članov stranke, ki so bili izvoljeni na volitvah oziroma so poklicno opravljali funkcijo in za to prejeli plačilo.

Stranka Svoboda je v letu 2022 sodelovala na:

- volitvah za poslance v državni zbor: stranka Svoboda je dobila 41 mandatov¹⁸ za poslance v državnem zboru;
- volitvah županov: stranka Svoboda je dobila 3 mandate za župane in 1 mandat¹⁹ v okviru koalicije strank;
- volitvah v občinske svete: stranka Svoboda je dobila 415 mandatov²⁰ za občinske svetnike;
- referendumski kampanji o noveli Zakona o vladi²¹;
- referendumski kampanji o noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi²² in
- referendumski kampanji o noveli Zakona o Radioteleviziji Slovenija²³.

¹⁵ Pravilnik, sprejet na 3. seji sveta stranke dne 12. 2. 2022.

¹⁶ Za osebe, ki v letu 2022 še niso dopolnile 26 let, in osebe, ki so dopolnile 65 let.

¹⁷ Pravilnik, sprejet na 7. seji sveta stranke dne 18. 8. 2022.

¹⁸ Zapisnik o ugotovitvi izida volitev poslancev v Državni zbor (Uradni list RS, št. 62/22).

¹⁹ [URL: <https://volitve.dvk-rs.si/lv2022/#/rezultati>], 19. 3. 2024. Izvoljenega župana Mestne občine Koper sta predlagali Lista Aleša Bržana in stranka Svoboda.

²⁰ [URL: <https://volitve.dvk-rs.si/lv2022/#/rezultati>], 19. 3. 2024.

²¹ [URL: <https://volitve.dvk-rs.si/referendum-vlada/#/rezultati>], 19. 3. 2024.

²² [URL: <https://volitve.dvk-rs.si/referendum-oskrba/#/rezultati>], 19. 3. 2024.

²³ [URL: <https://volitve.dvk-rs.si/referendum-rtv/#/rezultati>], 19. 3. 2024.

Za pravilnost finančnega in materialnega poslovanja stranke Svoboda je skladno s statuti stranke²⁴ odgovoren predsednik stranke. Ta odgovornost vključuje tudi vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pravilnostjo poslovanja. Odgovorni osebi Stranke zelenih dejanj in stranke Svoboda v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije sta bili:

- do 25. 1. 2022 Jure Leben, predsednik Stranke zelenih dejanj²⁵, in
- od 26. 1. 2022 dr. Robert Golob, predsednik stranke Svoboda²⁶.

1.2 Predstavitev revizije

Predmet revizije je pravilnost poslovanja stranke Svoboda v letu 2022.

V reviziji smo preverjali:

- prihodke in odhodke stranke,
- povečanje in zmanjšanje premoženja stranke,
- posojila in druge obveznosti stranke.

Revidirali smo transakcije, ki jih je stranka Svoboda v letu 2022 izvajala prek odprtih transakcijskih računov stranke za redno poslovanje in transakcijskih računov stranke za lokalne volitve v letu 2022.

Cilj revizije je izrek mnenja o pravilnosti poslovanja stranke Svoboda v letu 2022.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi smo upoštevali določbe ZPolS in Zakona o volilni in referendumski kampanji²⁷ (v nadaljevanju: ZVRK).

Zagotovila za izrek mnenja smo pridobili s pregledovanjem in analiziranjem dokumentacije in s podrobnim preizkušanjem podatkov.

Dokaze za izrek mnenja smo pridobili s preizkušanjem pravilnosti prihodkov in odhodkov po nestatističnem načinu vzorčenja, vseh povečanj oziroma zmanjšanj premoženja stranke ter vseh posojil stranke v letu 2022. Za preizkušanje smo sestavili revizijski program. Za izrek mnenja smo

²⁴ 21. in 22. člen statuta Stranke zelenih dejanj, 24. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 26. 1. 2022, 26. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 27. 6. 2022, in 25. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 12. 11. 2022 dalje.

²⁵ V skladu z 21. členom statuta Stranke zelenih dejanj je bil izvršni odbor odgovoren za materialno in finančno poslovanje stranke, nadalje pa je statut v 22. členu določil, da je predsednik stranke hkrati predsednik izvršnega odbora. Z odločbo, št. 2153-6/2021/4 z dne 27. 5. 2021, s katero je bila Stranka zelenih dejanj vpisana v register političnih strank pri Ministrstvu za notranje zadeve, se je kot zastopnik Stranke zelenih dejanj vpisal Jure Leben. V obrazložitvi te odločbe je še navedeno, da je Stranka zelenih dejanj na ustanovnem kongresu stranke sprejela statut in program stranke ter izvolila organe stranke in Jureta Lebna za predsednika stranke, ki v skladu s statutom predstavlja in zastopa stranko kot odgovorna oseba.

²⁶ 24. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 26. 1. 2022, 26. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 27. 6. 2022, in 25. člen statuta stranke Svoboda, veljaven od 12. 11. 2022 dalje, določajo, da je za finančno in materialno poslovanje stranke Svoboda odgovoren predsednik stranke.

²⁷ Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 – ZPolS-D, 11/11, 28/11 – odl. US in 98/13.

upoštevali tiste razkrite nepravilnosti, ki smo jih opredelili v revizijskem programu. Sodila za oblikovanje mnenja so bili predpisi, ki urejajo poslovanje političnih strank.

Prihodki in odhodki stranke Svoboda na posebnem transakcijskem računu za volitve poslancev v državni zbor v letu 2022 so bili predmet posebne revizije. V reviziji nismo preverjali računovodskih izkazov z vidika, ali resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. 2022 ter prihodke in odhodke za to leto v skladu z Zakonom o računovodstvu²⁸, ter višine izkazanih odprtih postavk bilanc stanja na dan 30. 6. 2022 političnih strank Liste Marjana Šarca in Stranke Alenke Bratušek, evidentiranih v poslovnih knjigah stranke Svoboda zaradi pripojitve.

²⁸ Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE.

2. Ugotovitve

2.1 Prihodki

Stranka Svoboda je v letnem poročilu za leto 2022 izkazala prihodke v znesku 1.398.177,64 EUR, ki jih je pridobila iz virov, ki jih prikazuje Tabela 1. Največji del prihodkov (68,3 %) predstavljajo prihodki iz državnega proračuna. Denarni prispevki fizičnih oseb predstavljajo 21,6 % in članarine 5,1 %.

Tabela 1 Prihodki stranke Svoboda v letu 2022

Prihodki	Znesek v EUR	Struktura v %
I. Članarine	70.894,34	5,1
II. Denarni prispevki fizičnih oseb	302.577,09	21,6
1. Za redno poslovanje strank po ZPolS (prvi odstavek 22. člena ZPolS)	302.577,09	21,6
2. Za kampanjo po ZVRK (prvi odstavek 14. člena ZVRK)	0	0
III. Druge oblike prispevkov fizičnih oseb	1.648,86	0,1
1. Za redno poslovanje strank po ZPolS (drugi odstavek 22. člena ZPolS)	70,71	0 ¹⁾
2. Za kampanjo po ZVRK (drugi odstavek 14. člena ZVRK)	1.578,15	0,1
IV. Prihodki iz proračuna Republike Slovenije	955.579,66	68,3
1. Prihodki po 23. členu ZPolS	604.540,10	43,2
2. Prihodki po drugem odstavku 21. člena ZPolS	207.937,62	14,9
3. Prihodki po 24. in 26. členu ZVRK	143.101,94	10,2
4. Donacije od dela dohodnine po zakonu, ki ureja dohodnino	0	0
5. Prihodki po drugih zakonih	0	0
V. Prihodki iz proračuna lokalne skupnosti	52.789,66	3,8
1. Prihodki po 26. členu ZPolS	52.627,16	3,8
2. Prihodki po 28. členu ZVRK	162,50	0 ¹⁾
3. Prihodki po drugih zakonih	0	0
VI. Izredni prihodki	13.368,03	1,0
VII. Prihodki od premoženja	1.320,00	0,1
Skupaj	1.398.177,64	100,0

Opomba: ¹⁾ Zaradi zaokroževanja na eno decimalno število pride pri tej kategoriji delež 0 %, čeprav je dejanski delež 0,01 %.

Vir: letno poročilo stranke Svoboda za leto 2022.

V reviziji smo ugotovili, da je stranka Svoboda v letnem poročilu (obrazec P1 – Prihodki in odhodki v letu 2022, za katero se dela letno poročilo) za 2.971,65 EUR previsoko izkazala prihodke skupaj, kakor tudi napačno prikazala in razporedila prihodke znotraj posameznih podskupin.

Pravilni podatki bi bili: A. Skupaj vsi prihodki 1.395.205,99 EUR, A.I. Članarine 66.930,43 EUR²⁹, A.II.1. Denarni prispevki fizičnih oseb za redno poslovanje strank po ZPolS (prvi odstavek 22. člena ZPolS) 304.319,35 EUR, A.III.1. Druge oblike prispevkov fizičnih oseb za redno poslovanje strank po ZPolS (drugi odstavek 22. člena ZPolS) 0 EUR in A.III.2. Druge oblike prispevkov fizičnih oseb za kampanjo po ZVRK (drugi odstavek 14. člena ZVRK) 898,86 EUR.

2.1.1 Članarine

2.1.1.a Pri preverjanju članarin stranke Svoboda smo ugotovili, da je stranka Svoboda na redni transakcijski račun prejela članarino v znesku 50 EUR od samostojnega podjetnika posameznika in protivrednosti te članarine ni nakazala v humanitarne namene. Prvi odstavek 21. člena ZPolS med drugim določa, da stranka pridobiva sredstva iz članarin, ki jih v skladu s prvim odstavkom 6. člena ZPolS vplačujejo člani stranke, ki so državljani, ki podpišejo pristopno izjavo o članstvu v stranki, ob pogojih, ki jih določa ZPolS oziroma statut stranke.

Navedeno ravnanje ni v skladu s prvim odstavkom 25. člena ZPolS, ki med drugim določa, da samostojni podjetniki posamezniki ne smejo financirati strank, ter z devetim odstavkom 22. člena ZPolS, ki določa, da mora stranka prispevke, ki so ji dani v nasprotju z ZPolS, najkasneje v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

Ukrep stranke Svoboda

Stranka Svoboda je prispevek, zbran v nasprotju z ZPolS, v znesku 50 EUR nakazala v humanitarne namene.

2.1.2 Prispevki za redno poslovanje stranke po ZPolS

2.1.2.a Stranka Svoboda je na redni transakcijski račun prejela prispevek od samostojnega podjetnika posameznika v znesku 12.000 EUR in protivrednosti tega prispevka ni nakazala v humanitarne namene.

Navedeno ravnanje ni v skladu s prvim odstavkom 25. člena ZPolS ter z devetim odstavkom 22. člena ZPolS.

Ukrep stranke Svoboda

Stranka Svoboda je prispevek, zbran v nasprotju z ZPolS, v znesku 12.000 EUR nakazala v humanitarne namene.

²⁹ Med rednimi članarinami je stranka Svoboda izkazala denarni prispevek fizične osebe v znesku 250 EUR in dodatne članarine v skupnem znesku 2.693,91 EUR, ki spadajo med prispevke fizičnih oseb, ter nedovoljene denarne prispevke v znesku 1.020 EUR.

2.1.2.b Stranka Svoboda je v letu 2022 vrnila prispevek samostojnega podjetnika posameznika v znesku 300 EUR, ki ga je prejela v letu 2021 na redni transakcijski račun stranke Svoboda, in s tem protivrednosti tega prispevka ni nakazala v humanitarne namene.

Navedeno ravnanje ni v skladu z devetim odstavkom 22. člena ZPolS.

Ukrep stranke Svoboda

Stranka Svoboda je prispevek, zbran v nasprotju z ZPolS, v znesku 300 EUR nakazala v humanitarne namene.

2.1.2.c Stranka Svoboda je v gotovini prejela prispevek fizične osebe v znesku 490 EUR. Prispevek ni bil vplačan s kreditnim plačilom ali direktno obremenitvijo v breme plačilnega računa plačnika prek banke ali hranilnice, pri čemer je tako vplačani prispevek fizične osebe v letu 2022 presegal znesek 420 EUR³⁰, ki je v skladu s prvim odstavkom 22. člena ZPolS določen kot dovoljen najvišji prispevek, vplačan v gotovini na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek. Prispevek, ki je presegel višino dovoljenega prispevka, vplačanega na ta način, znaša 70 EUR. Stranka Svoboda prispevka fizične osebe v znesku, ki je presegal dovoljenega, v 30 dneh od prejema ni nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

Navedeno ravnanje ni v skladu s prvim in devetim odstavkom 22. člena ZPolS, ki določata obveznost vplačil s kreditnimi plačili ali direktnimi obremenitvami v breme plačilnega računa plačnika prek bank ali hranilnic ter da mora stranka prispevke, ki jih pridobi v nasprotju s tem zakonom, v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

Ukrep stranke Svoboda

Stranka Svoboda je prispevek, zbran v nasprotju z ZPolS, v znesku 70 EUR nakazala v humanitarne namene.

2.1.2.d Stranka Svoboda v letnem poročilu na obrazcu P3 – Seznam prispevkov fizičnih oseb (v nadaljevanju: obrazec P3) ni poročala o prispevkih 2 fizičnih oseb, in sicer fizične osebe Jožefe Mrak, Ulica Cesta maršala Tita 71, Jesenice v skupnem znesku 3.269,59 EUR in fizične osebe Andreje Živic, Ulica Skopo 40, Dutovlje v skupnem znesku 2.035,18 EUR, čeprav nakazani zneski obeh fizičnih oseb v letu 2022 za redno poslovanje stranke presegajo višino povprečne bruto mesečne plače³¹.

Navedeno ravnanje ni v skladu s šestim odstavkom 22. člena ZPolS, ki določa, da če prispevki posamezne fizične osebe v skupnem znesku v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, presegajo

³⁰ Navedeni znesek je bil v letu 2022 določen v drugem odstavku 23.a člena Pravilnika o izvajanju Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 141/06, 46/07, 102/07, 28/09, 101/11, 24/12, 32/12 – ZDavP-2E, 19/13, 45/14, 97/14, 39/15, 40/16, 85/16, 30/17, 37/18, 43/19, 80/19, 106/20, 200/20, 135/21, 43/22 in 166/22).

³¹ Po podatkih iz Poročila o gibanju plač za december 2021 (Uradni list RS, št. 26/22) je povprečna mesečna bruto plača za obdobje od januarja do decembra 2021 znašala 1.969,59 EUR.

višino povprečne bruto mesečne plače, morajo biti v letnem poročilu stranke navedeni podatki o osebnem imenu in naslovu fizične osebe ter višina skupnega letnega zneska, ki ga je fizična oseba prispevala stranki.

2.1.2.e Stranka Svoboda je v letnem poročilu na obrazcu P3 pri razkritju prispevkov več fizičnih oseb navedla napačne zneske prispevkov, saj pri skupnem znesku prispevkov fizičnih oseb ni upoštevala vseh prispevkov fizičnih oseb za redno poslovanje po ZPolS. Stranka Svoboda namreč ni razkrila tistih prispevkov, ki jih je od svojih članov prejela na podlagi obeh pravilnikov o plačevanju članarine in drugih prispevkov. Na podlagi tega je stranka Svoboda od nekaterih članov stranke prejela dodatne članarine (več v točki 1.1 tega poročila). Te dodatne članarine se uvrščajo med prispevke fizičnih oseb v skladu z 22. členom ZPolS, ne glede na to, da so v notranjih aktih stranke poimenovane kot dodatne članarine. Pri dodatnih članarinah stranke Svoboda po vsebini in njihovi pravni naravi ne gre za plačilo zneska, ki bi ustrezal pojmu članarin, za katere velja kot pogoj pridobitev in ohranitev članstva in s tem pridobitev upravičenj vseh oziroma vsakega izmed članov, temveč se dodatne članarine uvrščajo med prispevke fizičnih oseb. Stranka Svoboda tako v letnem poročilu ni razkrila vseh prispevkov fizičnih oseb, ki so v letu 2022 presegali višino povprečne bruto mesečne plače, saj bi na obrazcu P3:

- poleg razkritega prispevka Nataše Avšič Bogovič, Topliška cesta 11a, Brežice v znesku 2.900,00 EUR morala razkriti še njen prispevek v znesku 76,24 EUR,
- poleg razkritega prispevka Bojana Čebele, Zabočevo 11, Borovnica v znesku 2.477,00 EUR morala razkriti še njegov prispevek v znesku 68,94 EUR,
- poleg razkritega prispevka Miroslava Gregoriča, Čimerno 1, Radeče v znesku 2.500,00 EUR morala razkriti še njegov prispevek v znesku 66,58 EUR,
- poleg razkritega prispevka Tamare Kozlovič, Čentur 1h, Marezige v znesku 2.000,00 EUR morala razkriti še njen prispevek v znesku 73,74 EUR,
- poleg razkritega prispevka Dejana Zavca, Gabrnik 13b, Juršinci v znesku 2.331,00 EUR morala razkriti še njegov prispevek v znesku 62,43 EUR,
- poleg razkritega prispevka Sare Žibrat, Viktorja Kukovca ulica 1, Ljutomer v znesku 2.051,00 EUR morala razkriti še njen prispevek v znesku 60,67 EUR.

Skupna vrednost prispevkov fizičnih oseb, ki jih stranka Svoboda ni razkrila na obrazcu P3, znaša 408,60 EUR.

Navedeno ravnanje ni v skladu s šestim odstavkom 22. člena ZPolS.

2.1.2.f Stranka Svoboda nakazil, ki jih je pridobila v nasprotju z ZPolS, v skupnem znesku 2.297,89 EUR ni nakazala v humanitarne namene v zakonsko določenem roku, torej v 30 dneh od prejema, temveč jih je nakazala v humanitarne namene od 49 do 296 dni od datuma prejema na redni transakcijski račun.

Navedeno ravnanje ni v skladu z devetim odstavkom 22. člena ZPolS.

2.2 Odhodki

Stranka Svoboda je v letnem poročilu za leto 2022 izkazala odhodke v znesku 2.266.856,48 EUR, ki jih je porabila za namene, ki jih prikazuje Tabela 2. Največji del odhodkov (50,5 %) predstavljajo odhodki za vse volilne kampanje, med temi pa so stroški za volitve v državni zbor predstavljali 35,6 % vseh stroškov za volitve v letu 2022. Odhodki za redno poslovanje predstavljajo 49,5 % vseh odhodkov v letu 2022.

Tabela 2 Odhodki stranke Svoboda v letu 2022

Odhodki	Znesek v EUR	Struktura v %
I. Odhodki rednega poslovanja stranke	1.121.653,02	49,5
1. Stroški materiala in blaga	17.107,16	0,8
2. Stroški storitev	949.891,81	41,9
3. Stroški dela	129.695,03	5,7
4. Amortizacija	6.915,30	0,3
5. Rezervacije	0	0
6. Drugi stroški	6.614,28	0,3
7. Finančni odhodki	8.380,21	0,4
8. Drugi odhodki	3.049,23	0,1
II. Odhodki kampanj stranke	1.145.203,46	50,5
1. Volitve v državni zbor	408.002,59	18,0
2. Volitve predsednika	0	0
3. Lokalne volitve županov	318.339,03	14,0
4. Lokalne volitve v občinske svete	230.466,66	10,2
5. Referendum 2022	188.395,18	8,3
Skupaj	2.266.856,48	100,0

Vir: letno poročilo stranke Svoboda za leto 2022.

2.2.1 Odhodki za redno poslovanje stranke po ZPoIS

2.2.1.a Stranka Svoboda nekaterih stroškov volilnih kampanj, ki jih je organizirala, v skupnem znesku 6.944,20 EUR ni plačala s posebnih transakcijskih računov za volilne kampanje. Tako je s transakcijskega računa za redno poslovanje plačala stroške volilnih kampanj za:

- volitve poslancev v državni zbor v letu 2022 v znesku 121,13 EUR za avtorski honorar pri uporabi glasbenih del na prireditvi Srečanje z volivci v Novi Gorici dne 16. 4. 2022;
- volitve v občinske svete in volitve županov v letu 2022 v skupnem znesku 98,10 EUR za stroške gostinskih storitev na volilnem dogodku 24. 10. 2022 v Kavarni Panamera na Škofljici, kjer je imel nagovor kandidat za župana Bojan Božič;

- volitve v občinske svete in volitve županov v letu 2022 v skupnem znesku 1.116,68 EUR za stroške snemanj 2 videoposnetkov in spremljanje na volilnih dogodkih po Sloveniji v času volilne kampanje;
- volitve v občinske svete in volitve županov v letu 2022 v znesku 5.608,29 EUR za ženske in moške majice z dolgimi rokavi.

Navedena ravnanja niso v skladu s prvim odstavkom 16. člena ZVRK, ki določa, da mora organizator volilne kampanje vse stroške volilne kampanje poravnati izključno s posebnega transakcijskega računa za volilno kampanjo.

2.2.1.b Ugotovili smo, da je stranka Svoboda z vabilom, s katerim je vabila na volilni dogodek v Kavarno Panamera, vabila še na drugih 6 volilnih dogodkov v Občini Škofljica³². Na vabilu je bilo navedeno: "Svoboda za Škofljico. Naš cilj je drugačna občina. Skupaj z vami jo lahko ustvarimo. Brez vas je ne moremo. Pridružite se nam lahko na zapisanih dogodkih." Z vabila je razvidno, da so bili dogodki namenjeni volivcem. V reviziji nismo mogli pridobiti ustreznih dokazil za izvedbo 6 dogodkov, zato tudi nismo mogli oceniti stroškov, ki so nastali pri izvedbi teh dogodkov. Prav tako ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je poravnal stroške, ki so nastali, in posledično, ali bi morali biti ti stroški za izvedbo dogodkov izkazani v poročilu o financiranju volilne kampanje med zbranimi sredstvi kot druge oblike prispevkov fizičnih oseb iz drugega odstavka 14. člena ZVRK ali med prispevki, ki so zbrani v nasprotju z ZVRK iz petega in šestega odstavka 14. člena ZVRK.

2.2.1.c Stranka Svoboda je s transakcijskega računa za redno poslovanje poravnala stroške oglaševanja na svetovnem spletu za obdobje od 1. 4. do 30. 4. 2022 v skupnem znesku 8.043,25 EUR. Pri preizkušanju pravilnosti stroškov rednega poslovanja nismo pridobili zadostnih in ustreznih dokazil, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, ali se stroški oglaševanja nanašajo na redno poslovanje stranke ali na volitve poslancev v državni zbor v letu 2022, ker je v obdobju od 24. 3. do 22. 4. 2022 potekala volilna kampanja za volitve poslancev v državni zbor. Tako ni bilo mogoče ugotoviti, ali bi morali biti stroški oglaševanja poravnani s posebnega transakcijskega računa za volilno kampanjo v skladu s prvim odstavkom 16. člena ZVRK.

Pojasnilo stranke Svoboda

Stranka Svoboda je pojasnila, da specifikacije o vsebini objav, zaračunanih v računu, ne more predložiti, ker zaradi ukinitve elektronskih naslovov kontaktnih oseb, ki so vodile računovodske storitve stranke v prvi polovici leta 2022, ne more dostopati do podatkov.

2.2.1.d Stranka Svoboda je s politično stranko Socialni demokrati (v nadaljevanju: stranka SD) sklenila Dogovor o skupnem kandidatu za predsednika republike 2022 (v nadaljevanju: dogovor). V 3. členu dogovora sta se stranki dogovorili, da je organizator volilne kampanje stranka SD, ki je za ta namen odprla posebni volilni račun, v 4. členu sta se dogovorili, da mora vse stroške volilne kampanje organizator poravnati s posebnega volilnega računa, in v 5. členu, da bosta obe stranki za prvi krog volilne kampanje prispevali sredstva v enaki višini, vsaka po 73.200 EUR, pri čemer stranka

³² Volilna kampanja za volitve v občinske svete in volitve županov v prvem krogu je potekala od 20. 10. do 18. 11. 2022.

Svoboda omenjena sredstva nakaže na redni račun stranke SD, ki jih ta nato prenese na posebni volilni račun.

Pri preverjanju odhodkov za redno poslovanje stranke Svoboda po ZPolS smo ugotovili, da je stranka Svoboda, ki ni bila organizator volilne kampanje za predsednika republike, s transakcijskega računa za redno poslovanje v letu 2022 poravnala stroške promocije kandidata za predsednika republike v skupnem znesku 183 EUR za oglaševanje na svetovnem spletu.

Navedeno ravnanje ni v skladu z drugim odstavkom 25. člena ZPolS v povezavi s prvim odstavkom 16. člena ZVRK, na podlagi katerih stranka Svoboda prenese sredstva za financiranje volilne kampanje po sklenjenem pisnem dogovoru s svojega transakcijskega računa na transakcijski račun stranke, ki je organizator volilne kampanje, ker mora ta vsa sredstva za poravnavo stroškov volilne kampanje zbrati na posebnem računu.

2.3 Premoženje stranke

Pri preverjanju skladnosti povečanja in zmanjšanja premoženja stranke Svoboda z ZPolS nismo ugotovili nepravilnosti.

2.4 Posojila in druge obveznosti stranke

Stranka Svoboda je v letnem poročilu za leto 2022 izkazala posojila v znesku 1.182.000 EUR, ki jih prikazuje Tabela 3. Navedeni znesek predstavlja 4 posojila pri DBS v skupnem znesku 1.110.000 EUR, dogovorjeno prekoračitev pozitivnega stanja pri DH v znesku 40.000 EUR in 4 posojila fizičnih oseb v skupnem znesku 32.000 EUR.

Tabela 3 Posojila stranke Svoboda v letu 2022

Posojila	Znesek v EUR	Struktura v %
Posojilo banke DBS	250.000	21,1
Posojilo banke DBS	70.000	5,9
Posojilo banke DBS	40.000	3,4
Posojilo banke DBS	750.000	63,5
Dovoljena prekoračitev pozitivnega stanja pri DH	40.000	3,4
Posojila pri posameznih fizičnih osebah	32.000	2,7
Skupaj	1.182.000	100,0

Vir: letno poročilo stranke Svoboda za leto 2022.

Stranka Svoboda je v letnem poročilu za leto 2022 na obrazcu P2 – Gibanje presežka prihodkov nad odhodki/presežka odhodkov nad prihodki izkazala bilančni presežek odhodkov nad prihodki v znesku 967.797,08 EUR, ki je vsota čistega presežka odhodkov nad prihodki v letu 2022 (868.678,84 EUR) in presežka odhodkov iz preteklih let (99.118,24 EUR).

Stranka Svoboda je imela konec leta 2022 za 1.825,29 EUR neporavnanih poslovnih obveznosti³³, pri katerih je zamujala z izpolnitvijo za več kot 6 mesecev.

2.4.1.a Stranka Svoboda v letnem poročilu za leto 2022 na obrazcu P4 – Seznam posojil, ki jihodobrijo banke, posojilnice in fizične osebe (v nadaljevanju: obrazec P4), ni razkrila pravih podatkov o posojilih, o katerih je poročala. Stranka Svoboda je na obrazcu P4 navedla za posojila v vrednosti:

- 70.000 EUR 2,9-odstotno obrestno mero in odplačilno dobo 6 mesecev, čeprav sta po posojilni pogodbi znašali 3,1 % oziroma 10 mesecev;
- 40.000 EUR odplačilno dobo 12 mesecev, čeprav je po posojilni pogodbi znašala 5 mesecev;
- 750.000 EUR odplačilno dobo 24 mesecev, čeprav je po posojilni pogodbi znašala 14 mesecev;
- 40.000 EUR 2,0-odstotno obrestno mero, čeprav je po posojilni pogodbi znašala 5,0 %, in
- 9.000 EUR 0,389-odstotno obrestno mero, čeprav je po posojilni pogodbi znašala 0,387 %.

Navedeno ravnanje ni v skladu s sedmim odstavkom 22. člena ZPolS, ki določa, da morajo biti v letnem poročilu stranke navedeni tudi podatki o višini, obrestni meri in odplačilni dobi vsakega posameznega posojila.

³³ V bilanci stanja na dan 31. 12. 2022 so bile vse kratkoročne poslovne obveznosti izkazane v znesku 408.633,84 EUR, dolgoročne poslovne obveznosti pa niso bile izkazane.

3. Mnenje

Revidirali smo pravilnost poslovanja **politične stranke Gibanje Svoboda** v letu 2022.

Pozitivno mnenje

Menimo, da je politična stranka Gibanje Svoboda v letu 2022 v vseh pomembnih pogledih poslovala v skladu z Zakonom o političnih strankah in Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

4. Priporočila

Politični stranki Gibanje Svoboda priporočamo, da okrepi delovanje notranjih kontrol:

- pri identificiranju prispevkov samostojnih podjetnikov posameznikov, pri razkrivanju vseh prispevkov posameznih fizičnih oseb, ki presegajo višino povprečne bruto mesečne plače, ter zagotovi pravočasno vplačilo nezakonito pridobljenih prispevkov v humanitarne namene ali invalidskim organizacijam, kot so določene v predpisih, ki urejajo humanitarne ali invalidske organizacije, in so vpisane v razvid ali register humanitarnih ali invalidskih organizacij, ki ga vodi pristojno ministrstvo, in
- pri razmejevanju stroškov za redno poslovanje stranke in za stroške volilnih kampanj.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Stranki Gibanje Svoboda;
2. Juretu Lebnu;
3. Državnemu zboru Republike Slovenije.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si